

อุทธรณ์คำสั่งทางไปรษณีย์ : ลงชื่อรับแล้วแต่หน่วยงานลงรับหนังสือวันถัดไป ถือว่าเป็นอุทธรณ์วันใด ?

กลุ่มพัฒนางานคดีปกครอง

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง

ยุคสมัยนี้ ... บริการจัดส่งพัสดุหรือเอกสารมีความรวดเร็วทันใจ ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเพียงใดก็ไปถึงแถมมีทางเลือกหลากหลายนอกจากบริการของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือตัวแทนของบริษัท ไปรษณีย์ไทยฯ แล้ว ยังมีบริษัทขนส่งเอกชนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

แต่ทว่า ... การยื่นเรื่องหรือส่งเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางไปรษณีย์นั้น มีประเด็นปลีกย่อยที่เป็นสาระสำคัญ โดยเฉพาะหากเป็นเรื่องที่มีกำหนดเวลาหรือกระทบต่อการใช้สิทธิ ผู้ยื่นจำต้องศึกษาให้ถี่หรือเผื่อเวลาไว้แต่เนิ่น ๆ

หลายท่านอาจเคยได้ศึกษาและทราบแล้วว่า ... หากเป็นกรณีการฟ้องคดี หรือการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งต่อศาลปกครองโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนดให้ถือเอาวันที่ผู้กรณีได้ส่งเอกสารดังกล่าวแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ได้ยื่นเอกสารต่อศาล โดยจะต้องเป็นการฝากส่งต่อบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมายจากบริษัท ไปรษณีย์ไทยฯ ให้เป็นผู้ดำเนินกิจการไปรษณีย์เท่านั้น รวมทั้งให้นับเอาวันที่มีการประทับตราลงรับฝากสำเร็จเป็นวันที่ผู้กรณีได้ยื่นคำฟ้อง คำอุทธรณ์ เอกสาร หรือพยานหลักฐานต่อศาลแล้ว โดยให้ยึดถือเวลาทำการตามปกติของไปรษณีย์แห่งนั้น ๆ เป็นสำคัญว่า มีการยื่นเอกสารต่อศาลในวันใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 266/2566) ส่วนกรณีที่เป็นกรณียื่นผ่านบริษัทขนส่งเอกชนอื่น จะถือว่าวันที่ศาลได้รับเรื่องเป็นวันที่ยื่นเอกสารต่อศาล (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 85/2567)

สำหรับการยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองทางไปรษณีย์ เช่น อุทธรณ์คำสั่งเรียกให้خذใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้วันใดถือเป็นวันที่การแสดงเจตนาอุทธรณ์มีผล !

 กรณีจึงมีประเด็นชวนคิดว่า การยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งเป็นผู้รับหนังสือหรือคำอุทธรณ์นั้นไว้ในเวลาราชการ จะถือว่าวันใดเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับอุทธรณ์ ระหว่างวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์จากเจ้าพนักงานไปรษณีย์ (ได้รับตามจริง) หรือวันที่หน่วยงานได้มีการลงรับหนังสือตามระบบ (วันทำการถัดไป)

เหตุของคดีเกิดเมื่อ ... นายกเทศมนตรีมีคำสั่งเรียกให้นายปรเมศซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดخذใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ (คำสั่งทางปกครอง) โดยทำคำสั่งได้ระบุแจ้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวไว้ว่าให้ดำเนินการภายใน 15 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง

นายปรเมศได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2565 และได้อุทธรณ์คำสั่งโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด) ในวันที่ 28 กันยายน 2565 โดยที่นายกเทศมนตรีเป็นผู้รับหนังสืออุทธรณ์จากเจ้าพนักงานไปรษณีย์ไว้เองเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2565 (วันศุกร์ เวลา 11.35 น.) และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลได้ลงรับหนังสือดังกล่าวในวันที่ 3 ตุลาคม 2565 (วันจันทร์ซึ่งเป็นวันทำการถัดไป)

ต่อมา นายกเทศมนตรีได้มีหนังสือแจ้งนายปรเมศว่าไม่รับอุทธรณ์ เพราะยื่นเกิน 15 วัน นายปรเมศจึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ที่เรียกให้ตนخذใช้ค่าสินไหมทดแทน

คดีนี้ ... ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งเมื่อพ้น 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง อันถือว่ามีได้มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ประเด็นนี้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า (1) การอุทธรณ์คำสั่งโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ควรถือเอาวันที่มีการส่งหนังสืออุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานไปรษณีย์ เป็นวันที่การแสดงเจตนาอุทธรณ์มีผลและถือว่าเจ้าหน้าที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ในวันดังกล่าว และ (2) เมื่อนายกเทศมนตรีเป็นผู้รับหนังสืออุทธรณ์ไว้เองเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2565 (วันสุดท้ายของระยะเวลาอุทธรณ์) จึงถือเป็นการยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาแล้ว

คำวินิจฉัยควรรู้

ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณา คือ การอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยส่งทางไปรษณีย์ จะถือว่าวันใดเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง (นายกเทศมนตรี) ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อมาตรา 44 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้คู่กรณียื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง โดยไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าการยื่นอุทธรณ์คำสั่งมีผลนับแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ส่งหนังสืออุทธรณ์แก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ หรือนับแต่วันที่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ส่งหนังสืออุทธรณ์ไปถึงเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง และมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่รับอุทธรณ์

การนับวันที่ได้รับอุทธรณ์จึงต้องนำมาตรา 169 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติถึงผลของการแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าไว้มาใช้บังคับ โดยให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่มีการแสดงเจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา กรณีจึงถือว่าการยื่นอุทธรณ์คำสั่งจะมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งได้รับอุทธรณ์ ฉะนั้น การอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมีผลนับแต่วันที่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ส่งคำอุทธรณ์ไปถึงนายกเทศมนตรี

ประเด็นต่อมา คือ การที่นายกเทศมนตรีเป็นผู้รับหนังสืออุทธรณ์จากเจ้าพนักงานไปรษณีย์ด้วยตนเอง แต่มีการลงรับหนังสือ (ตามระบบงาน) ในวันทำการถัดไป จะถือว่านายกเทศมนตรีได้รับหนังสืออุทธรณ์ในวันใด ?

ศาลเห็นว่า เมื่อปรากฏหลักฐานการส่งหนังสืออุทธรณ์ของไปรษณีย์ไทยว่า นำจ่ายสำเร็จในวันที่ 30 กันยายน 2565 เวลา 11.35 น. โดยนายกเทศมนตรีเป็นผู้รับไว้เอง แม้จะมีการลงรับหนังสืออุทธรณ์ในวันที่ 3 ตุลาคม 2565 (วันทำการถัดไป) แต่ย่อมถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับคำอุทธรณ์ไว้แล้วในวันที่ 30 กันยายน 2565 การยื่นอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมีผลในวันดังกล่าว อันเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาแล้ว

แม้ว่านายกเทศมนตรีจะไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ เพราะเห็นว่ายื่นอุทธรณ์เกินกำหนดระยะเวลาก็ตาม แต่ก็ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนการฟ้องคดีแล้ว และเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาทได้ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

เมื่อนายกเทศมนตรีมีหนังสือลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 แจ้งการไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ โดยไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือวันใด กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันดังกล่าว การนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ 17 มีนาคม 2566 จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด (ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ)

ดังนั้น ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 1996/2566)

บทสรุปชวนอ่าน

1. เมื่อกฎหมายเฉพาะมิได้บัญญัติเกี่ยวกับวันที่ถือว่าเจ้าหน้าที่ได้รับคำอุทธรณ์ กรณีการยื่นอุทธรณ์คำสั่งโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์เป็นวันที่การอุทธรณ์มีผล (วันที่หนังสืออุทธรณ์ส่งไปถึงเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง) (มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ 16/2565)

2. กรณีที่มีการส่งหนังสืออุทธรณ์คำสั่งทางไปรษณีย์ โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับหนังสืออุทธรณ์ด้วยตนเองในเวลาราชการ แม้จะได้มีการลงรับหนังสือตามระบบงานสารบรรณของส่วนราชการในวันทำการถัดไปก็ตาม แต่ก็ถือว่าวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ไว้เองนั้น เป็นวันที่ได้รับอุทธรณ์ และเป็นวันที่คู่กรณียื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามกฎหมายแล้ว

3. การที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ เพราะเห็นว่ายื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลา (ทั้งที่เป็นการอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลา) ถือว่าคู่กรณีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนฟ้องคดี คู่กรณีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งพิพาทได้ หากมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีปกครองประการอื่นครบถ้วนแล้ว

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ “สายด่วนศาลปกครอง 1355”)